

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPART HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többesről hirdetés
 árkedvezményben részesül.

Nyitlatter sora 40 fillér.

A miniszterelnök Horvátországban.

A fumei dreadnought-avatásról Budapestre hazatérőben Tisza István gróf miniszterelnök egy napra, vasárnapra, megállapodott Zágrábban. A magyar miniszterelnök útjának nem volt hivatalos jellege. Tisza István gróf mint vendég járt a horvát fővárosban, hogy személyes érintkezés útján közvetlen betekintést nyerjen Horvátország politikai és kulturális életébe.

A miniszterelnök zágrábi útját az a hír előzte meg, hogy Tisza István gróf botrányos tüntetéseknek lesz a központja. Ez a sötét hír a legalaptalanabbnak bizonyult. Tüntetések voltak, de ezek a tüntetések nem az ellenségeskedésnek felháborodott demonstrációi, hanem a szíves barátság lelkesedésének a tüntetései.

A milyen melegséget hozott magával a miniszterelnök, ugyanolyan melegséggel fogadták is. A horvátokat a magyar miniszterelnökök nem igen kényeztettek el. Éppen azért Tisza István grófnak mostani látogatását kitüntető figyelemmel, örvendetes megtiszteltetésnek értékelték Zágrábban és a halás köszönetnek legélénkebb dokumentálásával viszonzták.

A miniszterelnöknek módjában volt, hogy a legkülönfélébb küldöttségek fogadásának során, továbbá a horvát-szerb koalíció konferenciáján, valamint a pártönkivüli unionisták tanácskozásán ismételtlen meggyőző tanúságot tegyen nemcsak a Horvátországot érdeklő kérdések egész utvesztőjében való otthonosságáról, hanem arról a becsületről és leplezetlen jószándékáról is, hogy ezeket a kérdéseket a jogosság és méltányosság alapján a lehetőség keretein belül mennél előbb megoldáshoz juttassa. A miniszterelnöknek őszinteségtől sugárzó nyilatkozatai nemcsak megelégedést, hanem valósággal lelkesedést is kellettek, nem csupán azokban a politikai körökben, a hol elhangzott-

tak, hanem a közönség legszélesebb rétegeiben is, a hová ezek a férfiasan határozott, meleg nyilatkozatok hamarosan eljutottak.

Egy jelentéktelen és mindenképpen meghiusult szociálista tüntetés-kíséreltet nem számítva, Zágráb városa jóformán szakadatlanul mindenfelé a kitüntető és olykor szinte becézgető szimpátia légkörével vette körül Tisza István gróft, a kinek tiszteletére este a zágrábi társaság színe-java gyűlt össze a színházban.

Ez a nap felejthetetlen dátum lesz a magyarság és a horvátság megbarátkoztatásának eddig nem nagyon biztató történetében, maga Tisza István gróf a következő nyilatkozatban szabta meg jelentőségét:

— Végtelenül kedves volt ez a napom és azt hiszem, hogy nem is marad eredmény nélkül.

POLITIKAI HIREK.

Képviselői körökben bizonyosra veszik, hogy a Ház holnapi ülésén az elnök indítványt fog tenni tizenhatórás ülések tartása iránt, hogy a sajtóreformjavaslat felett megindult nagyszabású vita mielőbb véget érjen.

A román komité tagjai Budapestre érkeztek és előzetes tanácskozásra gyűltek össze a Császárfürdőben. A komité a miniszterelnökkel folytatott tárgyalások ügyében fog állást foglalni.

Hová épüljön az új kulturház és színház?

Az bizonyos, hogy helyes és indokolt az idea, hogy egy modern, tűzbiztos, kényelmes és csinos kulturpalotára, melyben színelőadásokra, táncszíntételekre, nyilvános ünnepélyekre alkalmas helyiségek, népkönyvtár és olvasóterem stb. legyen, városunkban szükség van. Olyan intelligens polgársága van Nagyenyednek, hogy ehhez hasonlót ily kis városban kevés helyen lehet ta-

lálni. De — természetesen attól függ a kulturház létesítése: mennyi pénz állhat biztosan rendelkezésre? Azért praktikus és legbiztosabb, de egyúttal csakis az érdeklődő vagyonosabb polgárságot érintő idea volt a villamos világítási díj 10 százalékos, mérsékelt felemelése. Hiszen: a villamos világítás terén új, meg újabb találmányok folytán mind olcsóbb előállítási módokat lehet bevezetni és így olcsóbbá tenni a villamos világítást, minek folytán természetesen olcsóbb lesz a világítási díj és így kevesebb lesz aránylag az a teher, melyet magunkra vállalnánk.

De ezt csak mellékesen jegyezzük meg, mint laikusok; majd jobb és alaposabb tájékoztatást fognak nyújtani Ganzék, és Papp János lelkes barátunk, meg a többi szakértő.

Most csak azokat a helyeket kellene keresni, hogy hol is volna legszebben és legcélszerűbben felépíthető a kulturpalota?

Ideális hely az lehet, mely a város központján, vagy ahhoz nagyon közel van. — Biztonság, és jó izlés szempontjából valami parkkal kellene körül venni, vagy széles, befásított utcákkal környezni a szabadon álló épületet. Ilyent a város piacán, a Kossuth, Rákóczi, Szentkirály-utcákon bizonyára csak drága pénzen lehet, de kétségtelenül lehetne szerezni.

Például a legszebb helyek egyike volna a Szentkirály utcai Folyovich-féle telek utcai része. A kétségtelenül szép vármegyeház mellett hatásosan venné ki magát a magaslaton fekvő kulturház. A mellette levő Kovács-féle házaz telek helyén utcát lehetne nyitni. A ház előtti palló helyett széles kocsijárára alkalmas hidat kellene építeni, a mi természetesen a Jakab és Bauer-féle telkek szabályozásával járna, nagyon szép piacteret lehetne alkotni. Hát ez volna a legideálisabb, a legdrágább, a legszebb és természetesen mindez okból a kivihetlenséggel határos, legalább ez idejűleg.

A Folyovich-féle telekkel éppen az ellenkező, szemben eső részen, a Kossuth-utca végén szintén van egy szép nagy telek, a Reznek-féle. Ha oda egy szabad tért lehetne létesíteni és egy szép palotát emelni, feltétlenül ideálisan hatásos volna. De hát: sok pénzbe kerül és így le is kerül a tervezésről.

A vinczellér képezde telke már nem engedne ilyen szép elhelyezésre alkalmas teret, de mégis jó volna. Amde sokba kerülne, pénz nincs elég s így a két előbbi terv sorsára jut ez az idea is. A régi városház, a gabona

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
 Hosszú drótszállal 75% árammentakarítás.

Kapható villanszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
 MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél. Budapest, VI., Teréz-körül 36. Gyár-utca 13.

piaczi városi emeletes ház telkei szűkek egy ilyen épülethez. Kár volna beszorítani egy modern izlésű kulturpalotát. Látjuk, hogy milyen Déván, látjuk Budapestén pld. a Király-színházat, a Nagymező, a Szerecsen-utcai orfeumok drága épületeit, hogy mily keveset mutatnak.

Hol legyen tehát? Tessék gondolkozni vasárnapig, a mikor folytatjuk. X.

Állandó színház és tánczterem.

A „Közérdek” tekintetes szerkesztőségének Nagyenyed.

Daczára annak, hogy született nagyenyedi nem vagyok, nagy meglepéssel olvastam becses lapjának foyó hó 15-iki számában „Állandó színház és tánczterem” című cikkben fejtegetett igazán közérdeklő ügyet, mivel itt egy oly intézmény létesítéséről esik szó, mely minden — habár kicsiny, de modern törekvésű — város keretébe feltétlenül beillik, és régi szép marosvölgyi városokunk fejlődéséhez lényegesen hozzájárulna.

Ha a városnak lesz egyszer egy méltó színháza és mulatozóhelye — ugy ezen eredmény által sarkalva leszünk arra is, hogy a már olyan régen tervbe vett vízvezeték' berendezés szükségességét belátva, annak keresztülviteléhez és megoldásához alkalmas módot találjunk.

A felhozott kérdés egy oly általános és közérdeklő, hogy feltétlenül remélhető az, hogy a város lakossága hivatás, foglalkozás és politikai állásfoglalásra való tekintet nélkül fog az ügy érdekében egymás mellé sorakozni — és teheti ezt annál is inkább, mivel a cél teljesítéséhez szükséges anyagiak fedezetére a javaslatba hozott oly ideális, mely minden magánérdekektől ment, és a villam-áram árát oly kevéssel emeli, hogy ez számításba sem jöhet, már annál kevésbé, mivel Nagyenyeden az áram amugy is még mindig sokkal olcsóbb lesz, mint például szomszédvárosunkban Gyulafehérvárott.

19. A. M

HIREK.

— **Majláth püspök díszdoktori oklevele.** Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspököt tudvalevőleg a budapesti tudományegyetem díszdoktorrá választotta. A díszdoktori oklevelet vasárnap nyújtotta át az egyetem hittudományi karának küldöttsége Majláth püspöknek meleg ünnepség keretében, a gyulafehérvári püspöki palotában.

— **Előléptetés.** Szász József, vármegyének főispánja Molnár Géza vármegyei főlevéltárnokot a VIII-ik fizetési osztályba léptette elő.

— **Uj közigazgatási gyakornokok.** Szász József, vármegyének főispánja, Sándor Jenő végzett joghallgatót díjas, Jancsó Sándor végzett joghallgatót díjtalan joggyakornokká nevezte ki. Előbbi a központba, utóbbi a marosújvári fészolgabirósághoz osztotta be szolgálatra.

— **Uj váltótörvény.** Balogh Jenő dr. igazságügyminiszter új váltótörvényt terjesz-

tett a képviselőház elé. Az új váltótörvény lényege, hogy sokkal kedvezőbb a hitelviszonyokra, mint a régi törvény volt. A miniszter egyszerre két javaslatot terjesztett elő, az egyik a hágai egyezmény becikkelyezéséről szól, a másik a magyar váltójogot rendezi. A rendezésnek számos előnye van, hogy csak a legfontosabbakat említsük: 1. a váltó formai szigorát enyhíti, miáltal a semmiségi esetek számát csökkenti; 2. a váltóforgalom számos akadályát kiküszöböli; 3. az utólagos jogellenes telepítés kifogását, mellyel rosszhiszemű adósok szoktak visszahívni, kiküszöböli azáltal, hogy a telepített váltó jogi állását megszünteti; 4. a váltóóvás szigorú formalizmusát megszünteti, csökkenti az óvás szükségét és az óvasokat olcsóbbá teszi azáltal, hogy a közjegyzői hatáskörből kivieszi. Olyan helyeken, ahol niacsenek közjegyzők, váltójegyzőket kreal az óvás olcsóbbá tételére.

— **Halálozás.** Nickl János m. kir. főbányatanácsos, a zalatnai m. kir. főbányahivatal főnöke 50. évében f. hó 15-én esti 9 órakor elhunyt. Nickl csak nemrégiben foglalta el Kurowszky Zsigmond örökét Zalánán, ahová Selmeczbányáról helyezték át, oda pedig Abrudbányáról ment. Hosszu ideig volt az abrudbányai bánya- és fémbeváltó hivatal főnöke s élete és munkássága derekát ott töltötte el.

— **Téli sport Nagyenyeden.** Élénk sport-élet van városunkban. A kollégium udvara jégpályává van alakítva, melyet az ifjuság buzgó és szakértő vezetése alatt naponta gondoz s mely a déli s esti órákban a városi közönségnek is rendelkezésére áll. Folyó hó 20. este az egész udvar tündéri fényben uszott. A pályát magasra halmozott hó vette körül, melybe fenyőfák voltak ültetve. Százra menő lampion s a nagy ivlámpa fénye fantasztikus színekkel vont be pályát, udvart, közönséget. Az e napon megtartott jégünnepély programját versenyek és műkorcsolyázó mutatóványok alkották, melyek mind az ifjuság nagy ügyességéről és a sport iránt való lelkesedéséről tesznek tanúságot. Az ünnepély rendezésébe a munka és siker java Bartha Károly g. tanár kitűnő sportembert illeti meg. Nem kevésbé élénk és kedves hangulat uralkodik esti 9—10 órákban a sétatéri szánkó-pályán, melyet számosan keresnek fel és élveznek a téli sportok ezen kedvelt ágának hívei közül. Üdvözöljük a szép telet, mely alkalmat nyújtott közönségünknek a sport üdítő és szórakoztató gyakorlására és élvezetére.

— **Hámory meggyógyult.** Hámory László vizaknai országgyűlési képviselő, aki ellen Kürtös aradmegyei községben Mladin Miklós korcsmáros gyilkos merényletet követett el, felgyógyultan 19-én megjelent a Házban, ahol a képviselők melegen üdvözölték. A miniszterelnök hozzá lépve hosszasan elbeszélgetett vele. Hámory most utókurára Egyiptomba utazik.

— **Leszállították a kamatlábat.** Az Osztrák és Magyar Bank főtanácsa a bankkamatlábát hatodfélszázalékról öt százalékra szállította le.

— **Műkedvelő előadás.** A nagyenyedi vendéglősök egyesülete e hó 17-én jól sikerült műkedvelő előadást és táncmulatságot rendezett. Színe került Feuillet „Julia” című 3 felvonásos színműve. Molnár Rózsika Juliát, Benedek Erzsike Cecílie leányát, Piti Péter Mórictot, Julia férjét, Benedek Klári Cressenót, Müller Artur Turgy Maxi-

mot, a család jó barátját játszotta. Noha a a színmű műkedvelőknek nem éppen alkalmas műfaj előadások tartására, e színdarab könnyű szövegéhez mérten nagy igyekezettel színrehozott előadást láttunk. A nagyon jó szereptudás mindegyik közreműködőnek dicséretére válik. A rendezés ügyes volt. Az előadást nagy közönség nézte végig. — Előadás után hajnalig tartott a táncz a legvidámabb hangulatban. A mint halljuk, a bevétel közel van az 1000 koronához.

— **Bernády Marosvásárhely díszpolgára.** A polgártársi hála és tisztelet, az igazi érdem becsülése nagy ünnepet tilt az elmúlt szombaton Marosvásárhely város törvényhatósági diszközgyűlésén, melyen impozáns és lelkes óváció keretében nyújtották át Bernády György főispán, udvari tanácsosnak a díszpolgárrá történt választásáról szóló oklevelet. A diszközgyűlésen a Marosvásárhelyen székelő hivatalok, a kir. tábla, törvényszék, katonaság képviselői és a bizottsági tagok teljes számban vettek részt és melegen ünnepelték Bernádyt a város fejlődésében kifejtett nagy tevékenységéért és kiváló érdemeiért.

— **Csak egy pár szó.** Városunknak egyik kis szőke polgára a minap valami okos dolgot csinált. Megírta az Alsófehériben, hogy jó volna Enyedre egy ródli-pálya, mert hát szó ami szó, nem mindenki akar a kandalló mellett elfonyadni. A lányok pedig hallani sem akarnak róla. Most tehát a kik a felvetett eszmét pártolják, nem tehetnek egyebet, mint továbbra is pártolják s a kivitelért nem sajnálnak egy kis áldozatot. Valóban ha meggondoljuk, hogy Enyednek van legalább is pár száz leike olyau, aki szívesen felhasználná a tél örömeit, egyszerre átlátjuk a ródli-pálya szükségességét. Az emberi nemnek pedig nagyon régóta szokása, hogy a szükségét, a hiányt, ha lehet eltörli s helyét a „meg van”-nal pótolja. Miért ne laktának Enyeden emberek? Amiért egy ródli-pályát nem tudnak felállítani. Ez csak mesebe illene. Van nekünk egy Órhegyünk, jóságos mosolygó nagyapánk, aki unokájával, a városunkkal amióta csak megszületett mindig a legnagyobb nagyapói szeretetben élt. Ha a hegyoldali birtokosok valamelyike megengedné, hogy ott legyen a megépítendő pálya, az Órhegy bizonyára így szólna: „Jőjjetek csak, az én hátam eléggé alkalmas erre. Ugy fogtok menni, mint az autó vagy a szélvész fergetege.” Ehhez nem is kellene sok ezer korona, csak egy kis igyekezet, még ahoz sem, hogy a jelenlegi pálya Skillaját és Charubdisát ártalmatlanná tegyék. Egyszerűen ki kellene szedni a kapufélfákat s megszüntene a kisebb és nagyobb balesetek sorozata, ami hála Istennek még ez ideig a komolyabb fajtájából kikerült, de kérdés ma, vagy holnap nem köszönt-e be? Jó volna erről is gondolkozni. Itt az ideje, a jövő évi ródli-pálya érdekében talán legjobb lenne, ha városunknak valamelyik közkedvelt ifja előlépne s egyszerűen lekápná téli sapkáját, mosolyogva mondaná: „Uraim! Hölgyeim! Jövőre ródlizni akarunk, egy kis pénzmagot ne sajnáljanak.” Így biztosan lesz jövőre a télnek sok, nagyon sok öröme. Sz. H.

— **Országos vásár.** A téli országos állatvásár ma kezdődik és tart szombatig. A kirakóvásár vasárnap, 25-dikén lesz megtartva.

— **A helybeli függetlenségi pártkör** 25-én délután fél 3 órakor közgyűlést tart a városháza tanácstermében. A tárgy-

sorozat: 1. Elnöki meg nyitó és az év története. Elmondja Fogarasi Albert. 2. Pénztári jelentés. 3. A jelen politikai helyzet. Előadó Asztalos Kálmán dr. 4. A politizálás nálunk életérdek. (?) Előadó Harmath János dr. Végül választás és elnöki zárószó.

— **Emléket Benkő Ferencnek,** az első magyar ásványtan írójának! „Oh e hazában olyan sok jeles Sirján ringatja vándor fuvalom A feledésnek tüskebokrát!” Petőfi.
— A nagy fejedelem, Bethlen Gábor fejedelemmé választásának 30-adik évfordulóján emlékezzünk meg egy elfeledett tudósról, a magyar kultúra lánglelkű uttörőjéről, a Bethlen-főiskola dicsőséges multjának egyik legértelmesebb alakjáról. Ő írta nyelvünkön az első ásványtant, a Magyar Mineralogiát 1786-ban. Kétkötetes Magyar Geografiája is egyike a legelső ilyen műveknek irodalmunkban. Ő teremtette meg hazánkban az első természettudományi múzeumot Nagynyeden. Az erdélyi közönség okulására Parnassusi Időtöltés címen kedves és tanulságos évkönyvet ír és ad ki. Tudományos érdemeit a külföld is elismerte, mert a „Jénai Tudós Társaság” tagjává választotta. Emellett korának elismert legkiválóbb egyházi szónoka és a szemléltető tanításnak valóságos művésze. A magyar professzor példaképe. A szorgalom, szerénység és bölcsesség megtestesülése. S mindez érdemekért cserében emlékeztet az ő tizenkét kötet nyomatott munkáján kívül nem őrzi más, mint néhány irodalmi adat és egy szerény életrajz. (Természettudományi Közlöny 1911.) Elfeledett sirja jeltelenül várja már-már századik évfordulóját csendes elmúlásának. (1816.) De mi reméljük, hogy a százéves fodulón az ő elfeledett neve újra föléled és a hálás magyar társadalom drága kincs gyanánt fogja őrizni emléket. Övezzük babérral nemes alakját! Állítsunk emléket Benkő Ferencnek! Minden művelt és a természettudományokért lelkesedő magyar ember hozzájárulását kéri a Bethlen-koll. tanárkara nevében: Molnár Károly főgimnáziumi igazgató, dr. Szilády Zoltán természettudomány-tanár.

— **A forrongó Bulgária.** A bolgár fővárosban olyan fejtelenség uralkodik, hogy a kormány diktatúrát akar életbe léptetni. Forradalmi bizottságok alakulnak, amelyek le akarják mondani a trónról Ferdinánd királyt. A katonaság állandóan készenlétben van a kaszányákban. Szabadságra senkit nem bocsátanak.

— **35.320 házasság.** Eunyi pár kötött házasságot az elmúlt év november havában Magyarországon.

— **Veszekedés halállal.** Marosdécsén Gardulin Áron oláh muzsikusz cigány összeveszett Bircse Ávrámmal, mivel Bircse olcsóbban muzsikált a legényeknek. Veszekedés közben Gardulin előbb késsel megszurta Bircset, azután revolverrel rá lött, mire Bircse halva esett össze. A gyilkost letartóztatták.

— **Oh, szép ifjúságom** Benedek Elek új regényének a címe. A regény közlése most kezdődik a Jó Pajtásban; a kitűnő író legobb ifjúsági munkáinak egyike lesz, pompás előadás, meleg hangja, a magyar fiatalok életéből vett alakjai máris kedves olvasmányává tették a kis olvasókat. Sebők Zeigmond Az arany cipő című új regénye is egyre vonzóbb és gazdagabb olvasmányává válik. Zuboly a trónörökös gyermekeiről mond el nagyon érdekes dolgokat, Rudnyánszky Gyula nagytatáról egy kedves kis vigjáték jelenik meg, Elek nagyapó bajos mese, vöröket Lampérth Géza és Endrődi Béla, Pataky Klára szép képet rajzolt, Steinhofér Károly szikket írt, Zeig bácsi elmondja mulatságos mókáinak egyikét. A Kis Krónika rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

KÖZGAZDASÁG.

II.

A mi külön sárgaveszedelmünk.

Néhai nagy Mikó Imre, Erdély Széchenyije, már a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben élénk, aggodó szózatokkal figyelmeztette nemzetét a földbirtok elvesztegetésének káros jelenségeire és ijesztő következtetéseire.

Senki szebben nem írt a magyar föld szertetéről, mint ő és senki sem tárta fel szívhez szölvőbban azt a képet, amely következik azután, hogyha egyszer Erdély földjét a magyarság kezéből kicsuszni engedték.

A szapora és kitűnő abszorbeáló képességű románság, amely a maga abszolút igénytelenségével, a földért való harcban a legveszélyesebb versenytársá nőtte ki magát, addig — amíg mi nagy kanállal ettük az ujkori haladás és rohamos civilizáció csemegeit és mértéktelenül fejlesztettük lenn és fenn az igényeket — megmaradt a maga eredeti állapotában, vagy legalább is jóval óvatosabb volt a modernizálásban. Emellett azonban megtartotta, sőt fokozatosan gyarapította is földbirtokát és magába olvasztotta magyar parasztágunknak oly tekintélyes tömegeit, hogy egyáltalán nem tuzozok, ha azt állítom, hogy: a mai erdélyi románságnak több mint egyharmada: magyar eredetű.

A múlt század magyarságának az volt a legnagyobb mulasztása, hogy ezt az asszimilációt nem vette észre és nem akadályozta meg!

Azokra való tekintettel, akik a mi különleges hazarészi mezőgazdasági és falusi néprajzi, meg czocziális viszonyainkat talán csak ujjában ismerhették meg, vagy a kellőnél nagyobb távolságból figyelik, engedtessek meg nekem az, hogy — a román nép igénytelenségének bizonyosságául — a következőkben, a fogyasztás mennyiségének sorrendjében, felsoroljam mindazokat a tápszerket, amelyekkel az erdélyrészi oláh parasztság él, ime:

Málékényér, igen kevés rozs- és még kevesebb buzakenyér és tészta, puliszka, hagyma, paszuly, ritkábban: tej és túró, bójtök idején (és ilyen az évnek majdnem egynegyede) sós- és olajó s hal, nagyrítján szalonna és hús, leginkább juh- és sertéshús. Ez a koszt — amely, palinkával együtt, fejenként és naponként átlag alig negyven fillérbe kerül — azoknál is rendszeres, akiknél a ladafából soha sem hiányzik egy-két pár malaczra, vagy tinóra való költség.

Olyanforma ez kicsiben, mint Amerikában az a bizonyos sárga veszedelem kérdése. A kínai meg a japán kuli kikoplalja helyéből még az élelmes jenkit is.

Az állapot az, hogy Erdélyt körülöleli egy hatmillió népességű és öthatodrészen egy nyelvű független román állam, Erdélyben pedig egymillió magyarra: másfélmillió román esik. További másfél millió van még anyaországunk szomszédos vármegyéiben is. Ez a három millió nemzetiség, — amely már tömegénél, elhelyezkedésénél és a mieinktől különböző, a szomszéd román államéival azonban megegyező vallási viszonyainál fogva is: a legkomolyab figyelmeztetést érdemli, — természetesen huz a másik ötmillióhoz, amely odaát, az erdélyi havasokon túl, független államot alkot.

A helyzettel tehát számolnunk kell és a Tiszáig vágyakozó nagy Románia fantazmagóriáját — ha ugyan még lesz arra időnk:

egy hosszú, békés korszak okos gazdasági és földbirtokpolitikai tevékenységével — vissza kell tüzünk oda, ahová való: az álmok országába. Ha természetes ellenfeleink botor áhitozásai már a közel jövőben fel nem borítják a munkás békességet, ha lesz arra egy pár békés évtizedünk, akkor azalatt: végre kell hajtánunk Erdélyben az új honfoglalást. Végre kell hajtánunk első sorban: egyetértő, erős, vállvetett társadalmi munkával, mert ha késünk, vagy ha nem fogjuk tudni erőnket kellően egyesíteni, akkor rövidesen megelőznek minket az Albina és az Astra által ma már kitűnően szervezett és vezetett román honfoglalók. A román honfoglalók, akik tényleg léteznek és nagy össze tartással, tervszerűleg dolgoznak. A román honfoglalók, akiknek létezését és főképpen az általuk másfél évtized alatt elért sikereket, az ősi kolozsvári gazdaggyűlésen a maguk egészében és szomorú valóságukban okmányszerűleg volt alkalmunk bemutatni. Ezeket ma már letagadni akarai: a legnagyobb vakság, a legoktalanabb struccpolitika lenne.

Itt az ideje annak, hogy végre lássunk és cselekedjünk. Cselekedjünk és védekezzünk.

Nem kívánok ez alkalommal az államhatalmi segítségre appellálni. Kétségtelen, hogy a magyar kormányának a segítő akcióban való részvételre megtámadhatatlan joga van és hogy e tekintetben elődázhatatlan kötelességei is vannak. Nézetem szerint azonban e kérdésben a társadalom szerepe és hivatása sokkal szebb, nagyobb és fontosabb, mint az államé. Az az irányzat, amely mindent az államtól vár, a gerinczetlenség kezdetét jelenti. Egy meggörcsült, puha dereku nemzedéket pedig a legerősebb kormány sem állíthat talpra!

És ne tévesszük szem elől, hogy a nemzet gerinczének erejét nem a napi politikai harcok és tülekedések intenzivitásának, hogy ne mondjam: fanatizmusának fokából ítéhetjük meg, hanem kizárólag abból, hogy mennyire képes a nemzeti társadalom a maga eleven erejét, midnyájunk javára, gyakorlati közmunkákba okosan beállítani!...

Itt erő ellen — erőt, összetartás ellen — összetartást kell szembeállítanunk. Itt ki kell fejtenünk és munkába kell állítanunk sürgősen és az egész vonalon — a mi tényleg meglevő nagyobb erőnket és ide kell irányoznunk még azt a jókora energia-mennyiséget is, amit ma politikában és társadalmi akcióink terén egyaránt olyan jobb ügyhöz méltó buzgalommal vesztegetünk el: egymás letörése céljából...

Mi még a tudomány szent nevében sem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, hogy mielőtt hozzáfognánk a nemzetmentő közös munkához, először egymást próbáljuk meg magunk alá gyűrti!...

Tokaji László.

A nagyvásár alkalmával január hó 25-én a főtéren, a kékedény árusok mellett, 1 vagon szép karlsbad porozellán lesz olcsóárban elárusítva. Finom tányérok 16-tól 20 fillérig. Kávés és theás csészék 10 fillér.

Ha már minden drága, legyen olcsó a porcellán edény!

32 1-1

A marosújvári járás főszolgabírója.

475—1914. közig. sz.

Pályázati hirdetés.

Alsó-Fehér vármegye marosújvári járásában lemondás folytán megüresedett **magyarszentbenedeki segédjegyzői** állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, a kik ezen 1000 kor. fizetéssel járó állásra pályázni óhajtanak, hogy az előírtképesítéséddig alkalmzatásukat igazoló okmányokkal fészterelt kérvényüket hozzám legkésőbb folyó évi február hó 7-ig annál is inkább adják be, mivel a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választást 1914. évi február hó 10-én délelőtt 11 órakor fogom megtartani a magyarszentbenedeki körjegyzői irodában.

Marosújvár, 1914. január hó 17-én.

35 1—3

Binder, főszolgabíró.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

530—1914. alisp. sz.

Tárgy:

Egy vármegyei díjnoki állás pályázati hirdetménye.

Pályázati hirdetés.

Lemondás folytán Alsó-Fehér vármegye kisenyedi (Vizakna) járás főszolgabírói hivatalánál egy **díjnoki** állás üresedésbe jöven, ezen állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy a születési, iskolai végzettségüket és eddigi szolgálataikat igazoló bizonyítványokkal felszerelt és **sajátkezűleg** írott pályázati kérvényüket **1914. évi február hó 22-ig**, a közszolgálatban állók hivatalfőnökük, közszolgálatban nem állók pedig a lakhelyükre nézve illetékes Főispánjuk útján Alsó-Fehér vármegye alispánjához nyújtsák be.

Nagyenyeden, 1914. január hó 15-én.

Br. Bánffy Kázmír, alispán.

34 1—2

7047—1913. tkvi. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t. végrehajtónak Olár Péterné Vicsai Lujza és társai végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 400 K tőke, ennek 1912. évi augusztus hó 12 napjától járó 8% kamata, eddig összesen megállapított 68 K 60 fillér per- és végrehajtási költség valamint ezen árverési kéreért ezuttal megállapított 39 K 80 fillér és a még felmerülő költségek, valamint csatlakozottak kimondott Létai Domokos 280 K és jár., özv. Pityirisz Todoriné 5 K és jár., Hán Fiafia Silimon Juon Parduozné 600 K és jár., nagyenyedi ref. főiskola 400 K tőke és jár., Kosztán Juonné Mán Mária 112 K és jár., Economul takarékt. 270 korona és jár., kielégítése végett az 1881. LX. t.-oz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő Nagyenyeden és Vládházán fekvő a nagyenyedi 1708 sz. tjkben A + 1 rdsz. 1750/18/4. hrsz. szántó B. 2. a. Vlád Péterné $\frac{1}{2}$ jutaléka 150 K, vladházai 140 sz. tjkben Irimie György nevének álló egész ingatlanok A + 1. rdsz. 449., 450., 453., 454. hrsz. kert s faház 388 K. A + 2. rdsz. 1400., 1401. hrsz. kert 31 K. A + 3. rdsz. 2368. hrsz. legelő 8 K. A + 6. rdsz. 3210. hrsz. legelő 5 K. A + 7. rdsz. 3244. legelő 1 K. A + 9. rdsz. 3310. hrsz. szántó 56 K.

A „Nagysebeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények **Lingner György** ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

A + 10. rdsz. 3312., 3313. hrsz. szántó 47 K. A + 11. rdsz. 3315. hrsz. szántó 5 K. A + 12. rdsz. 3408., 3309/1 hrsz. legelő 26 K. A + 13. rdsz. 3439/2. hrsz. legelő 20 K. A + 15. rdsz. 2935/5/1. szántó 68 K. A + 16. rdsz. 4548/2., 4849. hrsz. szántó 15 K. Mán Juon a Filipének 103 sz. tjkv. B. 3. a. $\frac{1}{2}$ jutalékára A + 1. rdsz. 265/1. hrsz. kert 117 K. A + 3. rdsz. 490/1. hrsz. kert 5 K. A + 5. rdsz. 536/1. hrsz. legelő 50 fill. A + 7. rdsz. 2919. hrsz. szőlő 185 K. A + 11. rdsz. 3659/1. szántó 17 K. A + 13. rdsz. 3987. hrsz. legelő 15 K. A + 15. rdsz. 4634. hrsz. szántó 150 K. A + 2. rdsz. 433. hrsz. faház 150 K. A + 4. rdsz. 531/1. hrsz. kert 9 K. A + 6. rdsz. 1758. szántó 8 K. A + 9. rdsz. 3123/1., 3124. hrsz. szántó 13 K 50 fill. A + 12. rdsz. 3830. hrsz. legelő 50 fill. A + 14. rdsz. 4630., 4631. hrsz. szántó 21 K. A + 16. rdsz. 4852/6. hrsz. 6 K 50 fill. — vladházai 200 sz. tjkv. B. 1. $\frac{1}{2}$ A + 1. rdsz. 1151/2. hrsz. szántó 2 K. vladházai 866 sz. tjkv. B. 2. $\frac{1}{2}$ A + 1. rdsz. 2008/2. hrsz. szántó 42 K. vladházai 866 sz. tjkv. B. 2. $\frac{1}{2}$ A + 2. rdsz. 2559. hrsz. szántó 9 K. vladházai 721 sz. tjkv. A + 1. rdsz. 1023/1. hrsz. egész szántó 12 K, vladházai 721 sz. tjkv. A + 2. rdsz. 1023/2. hrsz. egész szántó 12 K, vladházai 721 sz. tjkv. A + 3. rdsz. 1151/3. egész szántó 4 K, összesen 1400 K 60 fillérben megállapított kikiáltási árban elrendeltetik azzal hogy a 721 sz. tjkv. C. 9. a. özv. Juonra Jakobné, C. 13., 14. a. Gyoza Vaszilia és neje, 866 sz. tjkv. C. 1. a. Hán Vaszilia, 103 sz. tjkv. C. 6. 17. a. Mán Filip és neje, 140 sz. tjkv. Irimie Gligor Vaszilia C. 3. a. javára bekebelezett haszonélvezeti jogát illetve kikötményt érinti.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az **1914. évi január hó 26-ik napján d. e. 9 órakor** Urbázán megtartandó nyilvános árverésen a hirdetésnyben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adtnak.

2. Árverezni szándékozók az 1908. évi XLI. t.-oz. 21. §-ában említettek kivételével tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-oz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy annak az 1881. LX. t.-oz. 170. §-a értelmében a bíróságnál bírói letétbe történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű letéti elismervényt átsegélytátni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százalékában megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-oz. 25. §-a értelmében fog folytatátni.

A kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság.
Nagyenyeden, 1913. október 8-án.

Dr. Bottlik s. k.,
bíró.

A kiáltvány hitelesül:
Kaba János,
telekkönyvezető.

33 1—1

Olcsó Tüzifa.

Teljesen száraz I-ső osztályu hasáb bükkfa, vasuti kocsinként 10.000 kg. a nagyenyedi állomáson 185 korona. II. oszt. 175 korona.

Megrendelhető **Berkovits Béla** urnál.
430 6—15

Bükk tűzifa

száraz hasábos kapható, vagonba rakva 180 korona, ifj. **Kiss Ernőnél Szovátán.**

24 3—3

Eladó birtok.

Csongva községben (Alsó-Fehér m.), Marosújvártól 2 kilométerre egy cirka 400 kat. holdas hegyibirtok, melyen 7 hold ujonan berendezett fajszőlő is van, gazdasági épületekkel s szép benvalóval örök áron eladó.

Czím megtudható a kiadóhivatalban.
387 12—12

7%-os**Jelzálogkölcsönt közvetítek!**

I. 7%-os jelzálogkölcsönt, melynél a tőke kölcsönös felmondás mellett fizetendő vissza.

II. 7% évi kamatra és $\frac{1}{2}$ % évi tőketörlesztés mellett 39 évi tőketörlesztéssel.

Mindkét esetben a tőke, vagy több tőkerészlet $\frac{1}{2}$, illetőleg $\frac{1}{2}$ évi felmondás mellett bármikor visszafizethető.

A törlesztéses kölcsönöknél részfizetés esetén a törlesztés ideje megfelelőleg megrövidül, 10 év eltelté után az adós

stornó nélkül

annyt törleszthet, amennyit akar. 10 éven belül 3000 koronán felüli kölcsönök 2% stornó ellenében részben vagy egészben visszafizethetők. Folyósítás készpénzben.

Törlesztéses kölcsönök csak 1000 koronától kezdve bármily összegig.

Bekebelezés az intézet ügyésze által állandó, mérsékelt díjgyezék szerint.

Magasabb kamatu intézeti és magán tartozásoknak ezen intézet alacsonyabb kamata kölcsönével való kifizetése (convertálás) a törvény szerint bélyeg és illeték mentes; ily esetben a bekebelezés költsége minimális.

Jó szántóföldekre a becsérték 50%-a folyósíttat k.

Közvetítési díj megegyezés szerint.

Kizárólagos megbízott

Szabados Győző

nyug. posta-táv-főtiszt.

Torda, Buza-utca 1. (Ujtordai postaeüület) Telefon 121.
25 2—3